

Nr 357.

Av herrar **Wiberg** och **Liedberg**, om ökat anslag till Utrikesdepartementet: *Avlöningar.*

I Kungl. Maj:ts proposition nr 1 till innevarande års riksdag har hans excellens utrikesministern under tredje huvudtiteln, punkt 1, framhållit, att omfattningen av de arbetsuppgifter, som åvila utrikesdepartementet, väsentligen tilltagit under tiden efter kriget. Det har för täckande av personalbehovet också visat sig nödvändigt att till departementet hemflytta tjänstemän från beskickningar och konsulat samt att anställa extra tjänstemän i ökad omfattning. Särskilt för departementets handelsavdelning har den ekonomiska utvecklingen i världen medfört en ytterligare arbetsbelastning. Beredandet av avtal med andra länder har ställt ökade krav på handelsavdelningen. 1946 års handels- och kreditavtal med Sovjetunionen samt återknytandet av de kommersiella förbindelserna med övriga östeuropeiska stater ha nödvändiggjort upprättandet av en särskild byrå å handelsavdelningen. Därjämte har en kanslibyrå för sådana på handelsavdelningen ankommande ärenden, som icke beröra några av de övriga byråernas efter geografiska grunder bestämda arbetsområden, måst inrättas. Utrikesministern avsåge också att snarast ytterligare en byrå för handläggande av internationella ekonomiska ärenden måste upprättas.

Under hänvisning till budgetlägets krav har utrikesministern emellertid förklarat att det under nästkommande budgetår torde få anstå med det definitiva utbyggandet av dessa trenne byråer. En förstärkning av personal i sekreterargraden å de tvenne nyinrättade byråerna liksom å den särskilda byrån för internationella ekonomiska ärenden, som skulle inrättas, vore enligt utrikesministern dock ofrånkomligen nödvändig. Minst tre nya sekreterarbefattningar jämte en viss ökning av biträdespersonalen torde erfordras. Under punkt 3, Utrikesdepartementet: Förstärkning av personalorganisationen, nämner utrikesministern också, att för bestridande av utgifterna för de erforderliga nya befattningarna torde minst böra beräknas 50 000 kronor, samt hemställer av denna anledning om ett anslag av 50 000 kronor.

Det är utan tvivel fullkomligt riktigt, att utrikesdepartementets handelsavdelning under de gångna åren och icke minst under det sista året fått en vidgad arbetsbelastning. Det finnes ej heller något som tyder på att det endast är fråga om ett tillfälligt förhållande. Tvärtom talar allting för att den ökade arbetsbördan kommer att bestå ej endast under nästkommande budgetår utan under oöverskådlig tid framåt. Utvecklingen överallt i världen har nämligen i allt större utsträckning gått i riktning mot handels

reglering genom traktater av olika slag. Av allt att döma är den tidpunkt också avlägsen, då man skulle kunna hoppas på en återgång till de friare former, som kännetecknade världshandeln under i all synnerhet vissa perioder mellan de tvenne världskrigen.

Då den i andra sammanhang verkställda planeringen av Sveriges export och import under år 1948 räknat med ett totalt handelsutbyte till ett värde av omkring 7 500 miljoner kronor, gives därmed en antydan om vikten och omfattningen av Sveriges handelspolitiska aktivitet och dess utomordentliga betydelse för vårt lands ekonomiska utveckling.

Den olägenhet ur statsfinansiell synpunkt, som en utvidgning av utrikesdepartementets handelsavdelning skulle medföra, måste naturligtvis också ses mot bakgrunden av de högst avsevärda belopp, som handeln med främmande länder representerar. Det är också tydligt, att en ofrånkomlig förutsättning för att förberedelserna och genomförandet av våra handelsförhandlingar skola kunna äga rum på ett ur landets synpunkt sett så önskvärt sätt, som gärna är möjligt, är att dessa frågor handläggas av ett tillräckligt antal personer, som verkligen besitta alla erforderliga kvalifikationer. Det gäller ofta invecklade och mycket svåra komplex av särskilda problem. De som skola hava ansvaret för uppläggningsen av förhandlingarna måste, liksom också de personer, vilka hava att föra förhandlingarna, hava en allmän överblick över hela den ekonomiska situationen. Under förhandlingarnas gång torde det såsom regel inträffa att nya och oförutsedda situationer uppkomma, till vilka vederbörande förhandlare av olika skäl nödgas taga ställning, ofta kanske på rak arm. Det erfordras ej endast en överblick över och kunskap om förhållandena i Sverige utan också beträffande det land, med vilket förhandlingar föras. Men ej heller detta räcker. Åtskilliga varor kunna köpas resp. avsättas i flera länder. Det uppkommer ständigt avvägningsfrågor huru långt man bör gå för att uppnå ett resultat, som vederbörligen tillvaratager svenska intressen, men samtidigt i och för sig är godtagbart för den andra parten. Men avvägningsfrågorna kunna också vara av annat slag. Det gäller för vederbörande att kunna väga intressena inom Sverige mot varandra, att vara informerad om vilka hänsyn valutaspörsmål framtvinga och att i övrigt såvitt möjligt hava en allmän utblick över och även erfarenhet av den mångfald skilda faktorer, som kunna föranleda till det ena eller andra ställningstagandet. Förberedelserna för ett avtal äro naturligtvis av den allra största betydelse. Det är möjligt att i detta hänseende ett ännu bättre system än det nu tillämpade skulle kunna åstadkommas. Men säkert är, att varje traktatförhandling ställer mycket stora anspråk på de personer, som hava ansvaret för förhandlingarnas genomförande. Som regel torde det ankomma på den personal, som är knuten till utrikesdepartementets handelsavdelning, att genomföra dessa förhandlingar.

Eftersom traktatfrågorna äro så komplicerade som de facto är förhållandet, är det naturligtvis önskvärt att icke för täta ombyten inom handelsav-

delningen äga rum utan att denna i stället städse till sitt förfogande har personal, vilken haft tillfälle erhålla den utbildning, den insikt och den erfarenhet om hithörande spörsmål, utan vilka en förhandling svårligen kan leda till det resultat, som eljest skulle hava varit möjligt. Handelsavdelningens personal bör ej heller hava en så hård arbetsbelastning, att vederbörande på grund av mångfalden av löpande göromål icke har tillräcklig tid över att hålla den erforderliga kontakten med myndigheter, organisationer och enskilda och över huvud taget göra alla de förberedelser, som böra ankomma på vederbörande. Handelsavdelningen bör med andra ord ej endast hava en riktig organisation utan också en tillräckligt omfattande, erfaren och kvalificerad personaluppsättning, vilken verkligen måste anses vara motiverad med hänsyn till storleksordningen och betydelsen av de spörsmål, vederbörande har att handlägga.

Oavsett huruvida förbättringar i organisatoriskt hänseende eller eljest skulle kunna åstadkommas, synes det oss vara ofrånkomligt att i fråga om utrikesdepartementets handelsavdelning statsfinansiella skäl icke få stå hindrande i vägen för en i och för sig önskvärd personalorganisation, såväl vad beträffar omfattning som kvalifikationer. En allt för långtgående sparsamhet på detta område kan komma att bliva synnerligen kostsam för landet såsom sådant. Den motivering, som utrikesministern framfört i statsverkspropositionen, synes oss också obönhörligen leda till att man icke nöjer sig med ett provisorium. Det belopp, som skulle behöva ifrågakomma, om man även vad yrkandet beträffar fullföljde utrikesministerns tankegång, är dock oväsentligt i förhållande till vad landet bör kunna vinna på att redan nu och utan att vänta ytterligare ett budgetår, dvs. nästan ett och ett halvt år, skaffa den personaluppsättning, som för övrigt redan nu synes vara behövlig. Ej heller bör man vid den avvägning, som ett förslag till utökning medför, förbise de avbränningar det skulle kunna medföra för vårt land, om man på detta område visade en så långtgående sparsamhet, att man sedermera hade anledning beklaga, att man hade förfarit på detta sätt. Av bland annat de skäl, som nu framförts, är det vår mening, att ett större belopp än vad som framföres i statsverkspropositionen bör ställas till utrikesdepartementets förfogande för utvidgning av handelsavdelningen.

Med hänvisning härtill få vi också föreslå,

att riksdagen vid behandling av Kungl. Maj:ts proposition nr 1, tredje huvudtiteln, punkt 1, måtte anvisa ett med 100 000 kronor uppräknat förslagsanslag till avlöningar.

Stockholm den 22 januari 1948.

Åke Wiberg.

Gösta Liedberg.